

Perusopetuksen tehtävä, tavoitteet ja laaja-alainen osaaminen

https://farm4.static.flickr.com/3348/14651531781_ff8edd8a04_b.jpg

Perusopetuksen tehtävä

Vihdissä toteutetaan valtakunnallista näkemystä perusopetuksen tehtävästä. Perusopetus on koulutusjärjestelmän kivijalka ja samalla osa esiopetuksesta alkavaa koulutusjatkumoa. Perusopetus tarjoaa oppilaille mahdollisuuden laajan yleissivistyksen perustan muodostamiseen ja oppivelvollisuuden suorittamiseen.

Jokaisella Vihtiläisellä koululla on opetus- ja kasvatustehtävä. Tämä tarkoittaa oppilaiden oppimisen, kehityksen ja hyvinvoinnin tukemista yhteistyössä kotien kanssa. Perusopetus tarjoaa oppilaille mahdollisuuden osaamisen monipuoliseen kehittämiseen. Se rakentaa oppilaiden myönteistä identiteettiä ihmisinä, oppijoina ja yhteisön jäseninä. Perusopetus kasvattaa oppilaita ihmisoikeuksien tuntemiseen, kunnioittamiseen ja puolustamiseen.

Perusopetuksen yhteiskunnallisena tehtävänä on edistää tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja oikeudenmukaisuutta. Perusopetuksen tehtävänä on osaltaan ehkäistä eriarvoistumista ja syrjäytymistä sekä edistää sukupuolten tasa-arvoa.

Perusopetuksen kulttuuritehtävänä on edistää monipuolista kulttuurista osaamista ja kulttuuriperinnön arvostamista sekä lisätä ymmärrystä kulttuureiden moninaisuudesta.

Perusopetuksessa opitaan kohtaamaan koulua ympäröivän maailman muutos avoimesti, arvioimaan sitä kriittisesti ja ottamaan vastuuta tulevaisuutta rakentavista valinnoista. Perusopetuksen globaalikasvatus luo osaltaan edellytyksiä oikeudenmukaiselle ja kestäväälle kehitykselle.

Perusopetuksen tavoitteet

Perusopetuksen keskeisenä tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua ihmisyyteen ja eettisesti vastuulliseen yhteiskunnan jäsenyyteen. Opetuksen ja kasvatuksen tulee myös tukea kasvua tasapainoisiksi ja terveen itsetunnon omaaviksi ihmisiksi. Opetus edistää kulttuurien sekä aatteellisten, maailmankatsomuksellisten ja uskonnollisten, kuten kristillisten, perinteiden sekä länsimaisen humanismin perinteen tuntemista ja ymmärtämistä. Elämän, toisten ihmisten ja luonnon kunnioittamisen rinnalla korostetaan ihmisarvon loukkaamattomuutta.

Kaiken toiminnan tulee vahvistaa koulutuksellista, demokraattista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä parantaa oppimaan oppimisen taitoja. Toiminnassa korostuu vuorovaikutteisten oppimisympäristöjen hyödyntäminen sekä koulun ulkopuolella tapahtuva oppiminen opetustyön resurssina.

Valtioneuvoston asetuksessa säädetyt tavoitteet ohjaavat tarkastelemaan opetusta kokonaisuutena, joka rakentaa tässä ajassa tarvittavaa yleissivistystä ja luo pohjaa elinikäiselle oppimiselle. Tiedonalakohtaisen osaamisen lisäksi tulee tavoitella oppiainerajat ylittävää osaamista ja taitoja. Tähän pohjautuen opetussuunnitelman perusteissa määritellään tavoitteet ja sisällöt sekä yhteisille oppiaineille että tavoitteet oppiaineita yhdistäville laaja-alaisille osaamisalueille ja monialaisille oppimiskokonaisuuksille. Tavoitteiden toteutuminen Vihdissä edellyttää suunnitelmallista yhteistyötä ja tavoitteiden toteutumisen arviointia.

Paikalliset, perusopetuksen tehtävää täydentävät ja käytännön toteuttamista ilmentävät näkökohdat

Tuntijako on hyväksytty Kasvatus- ja Koulutuslautakunnassa 11.08.2015.

Linkki lautakunnan [päätökseen](#).

Tuntijako suomenkieliselle opetukselle:

Vihdin perusopetuksen tuntijako											
Aine	Vuosiluokka	1	2	3	4	5	6	7	8	9	Yht.
Aidinkieli ja kirjallisuus		7	7	5	5	4	4	3	4	3	42
A1-kieli (englanti)				2	3	2	2	2	2	3	16
B1-kieli (ruotsi)							2	2	1	1	6
Matematiikka		4	4	4	4	4	3	3	4	4	34
Ympäristöoppi		2	2	2	2	3	3				14
Biologia								1	1	2	4
Maantieto								1	1	1	3
Fysiikka								1	1	1,5	3,5
Kemia								1	1	1,5	3,5
Terveystieto								0,5	1,5	1	3
Uskonto/Elämäntutkimus		1	1	2	1	1	1	1	1	1	10
Historia					2	1	2	2	0	0	7
Yhteiskuntaoppi					1	1			1	2	5
Oppilaanohjaus								0,5	0,5	1	2
Musiikki		1	1	1	2	1	1	2			9
Kuvataide		1	1	2	2	2	1	2			11
Käsityö		2	2	2	2	2	2	3			15
Kotitalous								3			3
Liikunta		2	2	2	2	2	3	2	3	2	20
Taide- ja taitoaineiden valinnaiset									2	2	4
Valinnaiset aineet					1	1	1		4	4	11
Tuntimäärä yhteensä		20	20	22	24	25	25	30	30	30	226

Tuntijako lukuvuonna 2016-2017 siirtymävaiheessa:

Vihdin perusopetuksen tuntijako 2016-2017											
Aine	Vuosiluokka	1	2	3	4	5	6	7	8	9	Yht.
Aidinkieli ja kirjallisuus		7	7	5	5	4	4	3	3	3	41
A1-kieli (englanti)				2	3	2	3	2	3	3	18
B1-kieli (ruotsi)							2	2	2	2	8
Matematiikka		4	4	4	4	4	3	3	3	4	33
Ympäristöoppi		2	2	2	2	3	0				11
Biologia							0,5	1	1	1	4,5
Maantieto							0,5	1	1	1	3,5
Fysiikka							0,5	1	1,5	1	4
Kemia							0,5	1	1,5	1	4
Terveystieto								1,5	0,5	1	3
Uskonto/Elämäntutkimus		1	1	2	2	1	1	1	1	1	11
Historia							2	1	2	0	7
Yhteiskuntaoppi					1	2			1	2	6
Oppilaanohjaus								0,5	0,5	1	2
Musiikki		1	1	1	2	1	1	1			8
Kuvataide		1	1	2	2	2	1	2			11
Käsityö		2	2	2	2	2	2	3			15
Kotitalous								3			3
Liikunta		2	2	2	2	2	3	2	2	2	19
Taide- ja taitoaineiden valinnaiset											0
Valinnaiset aineet					0	1	0		7	6	14
Tuntimäärä yhteensä		20	20	22	24	25	25	30	30	30	226

Viktis timfördelning							
Nummela Skola							
Ämne	Betygsnivå	1	2	3	4	5	6
Modersmål och litteratur		7	7	5	4	5	4
A1-språk (finska)		1	2	2	2	2	2
B1-språk (engelska)					2	2	2
Matematik		4	3	4	4	4	4
Omgivningslära		2	2	3	3	3	2
Biologi							
Geografi							
Fysik							
Kemi							
Hälsokunskap							
Religion/Livsåskådningskunskap		1	1	1	1	2	1
Historia					1	1	1
Samhällslära						1	1
Elevhandledning							
Musik		1	1	1	1	1	1
Bildkonst		1	1	1	2	1	2
Slöjd		2	2	2	2	2	2
Huslig ekonomi							
Gymnastik		2	2	3	3	3	3
Valfria							
Valfria ämnen					0	0	1
Obligatoriska		20	20	22	25	27	26

Tuntijako ruotsinkieliselle opetukselle:

Tuntikehyksen jakautumisen uudistetut perusteet

Koulukohtaisessa resurssissa koulu päättää, miten koulussa toteutetaan yleisen, tehostetun ja erityisen tuen kohdistaminen. Kunnassa on myös erityisluokkia, joiden osuus mietitään tuntikehyksen jakautumisen yhteydessä, samoin kuin kouluohjaajaresurssin perusjako.

Laaja-alainen osaaminen

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

OPS 2016

Laaja-alaisen osaamisen lisääntynyt tarve nousee ympäröivän maailman muutoksista. Ihmisenä kasvaminen, opiskelu, työnteko sekä kansalaisena toimiminen nyt ja tulevaisuudessa edellyttävät tiedon- ja taidonalat ylittävää ja yhdistävää osaamista. Laaja-alaisella osaamisella tarkoitetaan tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon muodostamaa kokonaisuutta. Osaaminen tarkoittaa myös kykyä käyttää tietoja ja taitoja tilanteen edellyttämällä tavalla. Erityisen tärkeää on rohkaista oppilaita tunnistamaan oma erityislaatunsa, omat vahvuutensa ja kehittymismahdollisuutensa sekä arvostamaan itseään.

Seuraavassa kuvataan tiivistettynä seitsemän laaja-alaista osaamiskokonaisuutta ja perustellaan niiden merkitys.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet täsmennetään Oppiaineluvuissa vuosiluokkakokonaisuuksittain. Tavoitteet on otettu huomioon oppiaineiden tavoitteiden ja keskeisten sisältöalueiden määrittelyssä. Oppiainekuvauksissa osoitetaan oppiaineiden tavoitteiden yhteys laaja-alaiseen osaamiseen.

Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)

Ajatteluun ja oppimiseen vaikuttaa se, miten oppilaat hahmottavat itsensä oppijoina ja ovat vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa. Olennaista on myös, miten he oppivat tekemään havaintoja ja hakemaan, arvioimaan, muokkaamaan, tuottamaan sekä jakamaan tietoa ja ideoita.

Oppilaita ohjataan pohtimaan asioita eri näkökulmista, hakemaan uutta tietoa ja siltä pohjalta tarkastelemaan ajattelutapojaan. Koulun muodostaman oppivan yhteisön jäsenenä oppilaat saavat tukea ja kannustusta ideoilleen ja aloitteilleen, jolloin heidän toimijuutensa voi vahvistua.

Oppilaita ohjataan käyttämään tietoa itsenäisesti ja vuorovaikutuksessa toisten kanssa ongelmanratkaisuun, argumentointiin, päättelyyn ja johtopäätösten tekemiseen sekä uuden keksimiseen. Oppilailla tulee olla

mahdollisuus analysoida käsillä olevaa asiaa kriittisesti eri näkökulmista. Innovatiivisten ratkaisujen löytäminen edellyttää, että oppilaat oppivat näkemään vaihtoehtoja ja yhdistelemään näkökulmia ennakkoluulottomasti ja voivat käyttää kuvittelukykyään olemassa olevien rajojen ylittämiseen.

Oppimaan oppimisen taidot karttavat, kun oppilaita ohjataan ikäkaudelleen sopivalla tavalla asettamaan tavoitteita, suunnittelemaan työtään, arvioimaan edistymistään sekä hyödyntämään teknologisia ja muita apuvälineitä opiskelussaan.

Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)

Kulttuurisesti kestävä elämäntapa ja monimuotoisessa ympäristössä toimiminen edellyttävät ihmisoikeuksien kunnioittamiselle perustuvaa kulttuurista osaamista, arvostavan vuorovaikutuksen taitoja ja keinoja ilmaista itseään ja näkemyksiään. Oppilaat oppivat tuntemaan ja arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä sekä omia sosiaalisia, kulttuurisia, uskonnollisia, katsomuksellisia ja kielellisiä juuriaan. Heitä kannustetaan pohtimaan oman taustansa merkitystä ja paikkaansa sukupolvien ketjussa. Samalla heitä ohjataan tunnistamaan, miten kulttuurit, uskonnot ja katsomukset vaikuttavat yhteiskunnassa ja arjessa, miten media muokkaa kulttuuria sekä pohtimaan myös, millaisia asioita ei voida ihmisoikeuksien vastaisena hyväksyä.

Kouluyhteisössä oppilaat saavat kokemuksia vuorovaikutuksen merkityksestä myös omalle kehitykselle. He kehittävät sosiaalisia taitojaan, oppivat ilmaisemaan itseään eri tavoin ja esiintymään eri tilanteissa. Opetuksessa tuetaan oppilaiden kasvua monipuolisiksi ja taitaviksi kielenkäyttäjiksi sekä äidinkielellään että muilla, esimerkiksi matemaattisilla kielillä.

Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)

Kouluyhteisö ohjaa ymmärtämään, että jokainen vaikuttaa toiminnallaan niin omaan kuin toistenkin hyvinvointiin, terveyteen ja turvallisuuteen. Oppilaita kannustetaan huolehtimaan itsestä ja toisista, harjoittelemaan oman elämän ja arjen kannalta tärkeitä taitoja sekä lisäämään ympäristönsä hyvinvointia. He oppivat myös ajanhallintaa, joka on tärkeä osa arjenhallintaa ja itsesäätelyä. Heitä opetetaan tunnistamaan keskeiset turvallisuuteen liittyvät symbolit sekä suojaamaan yksityisyyttään ja henkilökohtaisia rajojaan.

Oppilaat tarvitsevat perustietoa teknologiasta ja sen kehityksestä sekä vaikutuksista eri elämänalueilla ja ympäristössä. Opetuksessa oppilaita ohjataan teknologian vastuulliseen käyttöön ja pohditaan siihen liittyviä eettisiä kysymyksiä.

Oppilaita opastetaan kehittämään kuluttajataitojaan sekä edellytyksiään omasta taloudesta huolehtimiseen ja talouden suunnitteluun. Oppilaat saavat ohjausta kuluttajana toimimiseen, mainonnan kriittiseen tarkasteluun sekä omien oikeuksien ja vastuiden tuntemiseen ja eettiseen käyttöön. Heitä kannustetaan kohtuullisuuteen, jakamiseen ja säästäväisyyteen.

Monilukutaito (L4)

Monilukutaidolla tarkoitetaan erilaisten tekstien tulkitsemisen, tuottamisen ja arvottamisen taitoja, jotka auttavat oppilaita ymmärtämään monimuotoisia kulttuurisia viestinnän muotoja sekä rakentamaan omaa identiteettiään. Teksteillä tarkoitetaan tässä sanallisten, kuvallisten, auditivisten, numeeristen ja kinesteettisten symbolijärjestelmien sekä näiden yhdistelmien avulla ilmaistua tietoa.

Oppilaat tarvitsevat monilukutaitoa osatakseen tulkita maailmaa ympärillään ja hahmottaa sen kulttuurista monimuotoisuutta. Monilukutaito tukee kriittisen ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymistä.

Oppilaiden monilukutaitoa kehitetään kaikissa oppiaineissa arkikielestä kohti eri tiedonalojen kielen ja esitystapojen hallintaa. Osaamisen kehittyminen edellyttää rikasta tekstiympäristöä, sitä hyödyntävää pedagogiikkaa sekä oppiaineiden välistä ja muiden toimijoiden kanssa tehtävää yhteistyötä. Oppilaat voivat hyödyntää opiskelussa itseään kiinnostavia tekstejä ja näin löytää omia vahvuuksiaan ja itseään kiinnostavia sisältöjä ja käyttää niitä myös osallistumisessa ja vaikuttamisessa.

Tieto- ja viestintäteknologinen (TVT) osaaminen (L5)

Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen on tärkeä kansalaistaito sekä itsessään että osana monilukutaitoa. Tieto- ja viestintäteknologista osaamista kehitetään neljällä pääalueella 1) Oppilaita ohjataan ymmärtämään tieto- ja viestintäteknologian käyttö- ja toimintaperiaatteita ja keskeisiä käsitteitä sekä kehittämään käytännön TVT-taitojaan omien tuotosten laadinnassa. 2) Oppilaita opastetaan käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa vastuullisesti, turvallisesti ja ergonomisesti. 3) Oppilaita opetetaan käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedonhallinnassa sekä tutkivassa ja luovassa työskentelyssä. 4) Oppilaat saavat kokemuksia ja harjoittelevat TVT:n käyttämistä vuorovaikutuksessa ja verkostoitumisessa. Tärkeätä on myös yhdessä tekemisen ja oivaltamisen ilo, mikä vaikuttaa opiskelumotivaatioon. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa välineitä tehdä omia ajatuksia ja ideoita näkyväksi monin eri tavoin ja siten se myös kehittää ajattelun ja oppimisen taitoja.

Oppilaita opastetaan tuntemaan TVT:n erilaisia sovelluksia. Tieto- ja viestintäteknologian vaikutusta opitaan arvioimaan kestävän kehityksen näkökulmasta ja toimimaan vastuullisina kuluttajina. Oppilaat saavat perusopetuksen aikana kokemuksia TVT:n käytöstä myös kansainvälisessä vuorovaikutuksessa. He oppivat hahmottamaan sen merkitystä, mahdollisuuksia ja riskejä globaalissa maailmassa.

Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)

Työelämä, ammatit ja työn luonne muuttuvat mm. teknologisen kehityksen ja talouden globalisoitumisen seurauksena. Työn vaatimusten ennakointi on vaikeampaa kuin ennen. Oppilaiden tulee perusopetuksessa saada yleisiä valmiuksia, jotka edistävät kiinnostusta ja myönteistä asennetta työtä ja työelämää kohtaan. Oppilaiden on tärkeä saada kokemuksia, jotka auttavat oivaltamaan työn ja yritteliäisyyden merkityksen, yrittäjyyden mahdollisuudet sekä oman vastuun yhteisön ja yhteiskunnan jäsenenä. Koulutyö järjestetään niin, että oppilaat voivat kartuttaa työelämäntuntemustaan, oppia yrittäjämäistä toimintatapaa ja oivaltaa koulussa ja vapaa-ajalla hankitun osaamisen merkityksen oman työuran kannalta.

Oppilaita opetetaan tuntemaan lähialueen elinkeinoelämän erityispiirteitä ja keskeisiä toimialoja. Itsensä työllistämisen taidot ja yrittäjyys sekä riskien arviointi ja hallittu ottaminen tulevat tutuiksi myös erilaisten projektien kautta. Koulutyössä opitaan ryhmätoimintaa, projektityöskentelyä ja verkostoitumista.

Toiminnallisissa opiskelutilanteissa oppilaat voivat oppia suunnittelemaan työprosesseja, asettamaan hypoteeseja, kokeilemaan erilaisia vaihtoehtoja ja tekemään johtopäätöksiä. He harjoittelevat työhön tarvittavan ajan arviointia. Samalla on tilaisuus oppia ennakoimaan työskentelyn mahdollisia vaikeuksia ja kohtaamaan myös epäonnistumisia ja pettymyksiä. Oppilaita kannustetaan sisukkuuteen työn loppuunsaattamisessa sekä työn ja sen tulosten arvostamiseen. Heitä ohjataan tarttumaan asioihin aloitteellisesti ja etsimään luovasti erilaisia vaihtoehtoja.

Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7)

Koulun tehtävänä on vahvistaa jokaisen oppilaan osallisuutta. Samalla perusopetus luo osaamisperustaa oppilaiden kasvulle demokraattisia oikeuksia ja vapauksia vastuullisesti käyttäviksi, aktiivisiksi kansalaisiksi.

Perusopetuksessa luodaan edellytykset oppilaiden kiinnostukselle koulu yhteisön ja yhteiskunnan asioita kohtaan. Oppilaita ohjataan ymmärtämään omien valintojen, elämäntapojen ja tekojen merkitys paitsi itselle, myös lähiyhteisöille, yhteiskunnalle ja luonnolle. Koulussa kunnioitetaan oppilaiden oikeutta osallistua päätöksentekoon ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti. Oppilaat oppivat arvioimaan median vaikutuksia ja käyttämään sen mahdollisuuksia. Kokemusten kautta oppilaat oppivat vaikuttamista, päätöksentekoa ja vastuullisuutta. Samalla he oppivat hahmottamaan sääntöjen ja sopimusten sekä luottamuksen merkityksen. Osallistuessaan sekä koulussa että sen ulkopuolella oppilaat oppivat ilmaisemaan omia näkemyksiään rakentavasti. He oppivat työskentelemään yhdessä ja saavat tilaisuuksia harjoitella neuvottelemista, sovittelemista ja ristiriitojen ratkaisemista sekä asioiden kriittistä tarkastelua. Oppilaita kannustetaan pohtimaan ehdotuksiaan eri osapuolten yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon sekä oikeudenmukaisen kohtelun ja kestävän elämäntavan näkökulmista.

Laaja-alaisen osaamisen paikalliset painotukset

Laaja-alaisen osaamisen paikalliset painotukset on kuvattu Oppiaineet vuosiluokilla- luvuissa.

Laaja-alaisen osaamisen paikalliset painotukset riippuvat oppilaan ikätasosta ja kehitysasteesta. Koulukohtaisesti valitaan eri laaja-alaisen osaamisen painopisteitä monialaisiin opintokokonaisuuksiin ja muuhun opetukseen vuosittain. Oppilaat osallistuvat laaja-alaisen osaamisen painopisteen valintaan ja sen toteutuksen suunnitteluun.

Laaja-alaisen osaamisen toimenpiteet kuvataan koulukohtaisessa lukuvuosisuunnitelmassa.

Järjestelyt ja toimenpiteet, joiden avulla laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutumisesta opetustyössä huolehditaan ja toteutumista seurataan

Laaja-alainen osaaminen on punottu oppiaineiden tavoitteisiin, joten opetusta suunniteltaessa opettaja poimii omasta oppiaineesta ne tavoitteet, mitä haluaa painottaa kyseisen oppimiskokonaisuuden aikana arvioinnissa ja suunnittelee arvioinnin toteutuksen sen mukaan (formatiivisena prosessin arviointina: itsearviointina, vertaisarviointina; ja summatiivisena arviointina (opitun sisällön arviointina)).

Lukuvuosisuunnitelman arvioinnin yhteydessä jokainen opettaja/tiimi arvioi laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutumista. Osana kehityskeskustelua käydään opettajan/tiimin arviointia läpi. Oppilaat otetaan arviointiin mukaan ikätasoon sopivalla tavalla. Arvioinnin avulla suunnitellaan seuraavan vuoden laaja-alaisen osaamisen painotuksia syksyn vuosisuunnittelun pohjaksi.